

اسم از نظر معرفه و نکره

درس ۳ عربی زبان قرآن ۲

« اسم نکره »

ما اسمی را نکره می نامیم که زمانی که راجع به آن می گوئیم ، می خوانیم یا می نویسیم دقیقاً شیء ، مکان یا فرد خاصی در نظر ما نیست .

خیلی مهمه ...

۱ - معمولاً اسم های نکره همراه تنوین (ؤُ) می آید مگر آنکه اسم مثنی ، جمع مذکر سالم و ... باشد .

مانند :

- إِنَّ نَزُولَ الْمَطَرِ مِنَ السَّمَاءِ أَمْرٌ طَبِيعِيٌّ.

- الْخُقَاشُ طَائِرٌ مِنَ اللَّبوناتِ.

۲ - نحوه ترجمه کردن اسم های نکره به صورت زیر می باشد :

الف) ی در انتهای ترجمه اسم نکره .

مانند: كَأَنَّ السَّمَاءَ تُمَطَّرُ أَسْمَاكَ . گویا که آسمان **ماهی هابی** می بارد.

ب) وجود کلمه **یک** در ابتدای ترجمه اسم نکره .

مانند : سَلَّمْتُ عَلَى مُعَلِّمٍ فِي الْحِصَّةِ الثَّانِي لَا أَعْرِفُهُ.

در زنگ دوم به **یک** معلم سلام کردم که او را نمی شناختم .

ج) وجود کلمه **یک** در ابتدای ترجمه اسم نکره و **ی** در انتهای ترجمه اسم نکره .

مانند : عَصَفْتُ رِيحًا فِي اللَّيْلِ الْمَاضِي.

یک بادی در شب گذشته وزید.

۳ - در صورتی که بعد از یک اسم نکره صفت بیاید ما می توانیم به دو صورت این ترکیب را ترجمه کنیم :

ب : صفت بصورت نکره

الف : موصوف بصورت نکره

۲ - حیوان کوچکی

۱ - حیوانی کوچک

مانند : حیوانٌ صَغِيرٌ

« اسم معرفه »

وقتی که از اسم معرفه سخن می گوئیم منظور ما اسمی است که برای خواننده و شنونده آشنا و قابل شناخت است و یا به بیان بهتر مصداق و مثال برای آن مربوط به یک شیء یا شخص یا حیوان و ... می شود.

• انواع اسم معرفه

۱. اسم دارای حرف تعریف « ال »

هرگاه یک اسم که خود ذاتاً ابتدایش دارای « ال » نمی باشد همراه این حرف بیاید معرفه محسوب می شود و به آن معرفه ال گفته می شود .
مانند: ال + مُعَلِّمٌ = الْمُعَلِّمُ

بنابراین در کلماتی مانند الآن و... ال علامت معرفه بودن این کلمه نیست .

۲. اسم خاص (در زبان عربی از آن به عنوان « اسم عَلَم » یاد می شود)

منظور از اسم خاص، نام یا عنوان شخص یا مکانی است که فقط مخصوص آن مکان یا شخص می باشد مثلاً وقتی می گوئیم اصفهان منظور شهر اصفهان است و این واژه فقط برای یک مکان صدق می کند یا زمانی که از نام فردی در صحبت روزمره استفاده می کنیم هدف و فرد خاص مورد نظر ماست.

مانند : رَأَيْتُ مَرْيَمَ فِي مَدِينَةِ أَهْوَاذٍ . مریم را در شهر اهواز دیدم

خیلی مهمه ...

۱ - در صورتی که اسم های خاص همراه ال بیایند معرفه از نوع عَلَم محسوب می شود چرا که حرف ال سبب معرفه شدن اسمی می شود که ذاتاً نکره است.

مانند : الْمُحَمَّدُ : معرفه به عَلَم الْكِتَابُ : معرفه به ال

۲ - گاهی اسم هایی که مربوط به افراد می باشد بعنوان صفت در جمله به کار می رود .

مانند : كَلَّ التَّلَامِيذُ يَتْلُونَ الْقُرْآنَ فِي الْيَوْمِ السَّعِيدِ !

✓ عَيْنٌ مَا فِيهِ الْعِلْمُ مِنَ الْمَعَارِفِ : (آزمون کانون - قلم چی)

۱ - هذا البائع والد سعيد ! ۲ - قلت لصديقي صوتك حسن ! ۳ - هذا مشهد من الحياة البسيطة ! ۴ - ما رايت أسداً في هذه الغابات !

بدونیم بهتره

اسامی زیر نیز جز اسم های معرفه محسوب می شود :

۱ - ضمایر اعم از منفصل و متصل

۲ - اسم هایی مانند : الَذِي ، الَّتِي ، الَذِينَ ، الَّلَاتِي و ... که به آنها اصطلاحاً اسم موصول گفته می شود .

• موصولات به دو دسته « عام » و « خاص » تقسیم می شوند .
موصولات عام عبارتند از :

(۱) مَنْ ← (به معنی « کسی که / کسانی که » و برای انسان بکار می رود .

(۲) مَا ← (به معنی « چیزی که / چیزهایی که / آنچه که » برای غیرانسان بکار می رود

موصولات خاص عبارتند از :

جمع	مثنی	مفرد	
الَّذِينَ	الَّذَانِ / الَّذِينَ	الَّذِي	مذکر
اللَّاتِي	اللَّتَانِ / اللَّاتِي	الَّتِي	مؤنث

• موصولات خاص باید از نظر جنس و تعداد با شرایط جمله هماهنگ باشند .

✓ ما هو الصحيح للفراغ : « إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ يُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِهِ » ؟ (آزاد دهه هشتاد)

(۱) الذي (۲) اللذان (۳) اللذين (۴) الذين

✓ ما هو الصحيح للفراغ : « كُنْتُ أَطَالِعُ الْكُتُبَ أَخَذْتُهَا مِنْ صَدِيقِي » ؟

(۱) الذي (۲) التي (۳) الذين (۴) اللاتي

• موصولات (عام و خاص) متناسب با نیاز جمله نقش های مختلفی از قبیل « فاعل ، مفعول به ، مبتدا ، خبر و ... » را می پذیرد.

۳ - اسم های اشاره مانند : هذا ، هذه و ...

۴ - اسم های نکره ای که به واسطه اتصال به یک اسم معرفه برای ما قابل شناخت می شوند.

مانند : **سلوك (نكره) + الطالب (معرفه) المشاغب = سلوك الطالب المشاغب (معرفه)**

أخ (نكره) + ي (معرفه) = أخى

😊 خیلی مهمه ...

۱ - علیرغم این مطلب که اسم های نکره اصولاً دارای تنوین هستند اما اگر اسم خاص (علم) تنوین بپذیرد بازهم معرفه محسوب می شود. مانند : **سعيدٌ أكبرٌ إخواني**

۲ - اگر یک اسم دو بار تکرار شود و بار اول بصورت نکره بیاید و بار دوم همراه « ال » تکرار شود ، می توان اسم دوم را همراه « این » و « آن » ترجمه کرد .

مانند : **فِي الْمَرْعَةِ رَجُلٌ. كَانَ الرَّجُلُ قَوِيًّا كَثِيرًا :** **مردی در مزرعه بود . آن مرد بسیار قوی بود .**

۳ - گاهی اسم های نکره بصورت معرفه ترجمه می شود و این امر در جملات اسمیه رخ می دهد .

مانند : **اللَّهُ غَفُورٌ :** خدا آمرزنده است.

۴ - گاهی می توان اسم معرفه را نکره ترجمه کرد .

المؤمنون الَّذِينَ : مومنان که ...

با دقت در ترجمه در می یابیم موصول بصورت کسانی که ترجمه نشده است :

اسم دارای ال + موصول خاص

کار در کلاس

۱ - عَيْنَ الْمَعْرِفَةِ وَ النَّكْرَةِ فِي الْجَمَلِ التَّالِيَةِ. (کتاب علوی فرهیخته)

۱ - شَجَرَةُ السُّكُوبَا شَجَرَةٌ مِنْ أَطْوَلِ أَشْجَارِ الْعَالَمِ فِي كَالِيفُورِنِيَا.

۲ - ظَوَاهِرُ الطَّبِيعَةِ تُثَبِّتُ حَقِيقَةَ وَاحِدَةٍ وَهِيَ قُدْرَةُ اللَّهِ.

۳ - شَجَرَةُ الْبَلُوطِ هِيَ مِنَ الْأَشْجَارِ الْمُعَمَّرَةِ .

۴ - يُوْجَدُ نَوْعٌ مِنْهَا فِي مَدِينَةِ نِيكْسَهَرِ مِحَافَظَةِ سِيِسْتَانِ وَبَلُوشِسْتَانِ .

۲ - تَرْجِمِ الْكَلِمَاتِ الَّتِي أُشِيرَ إِلَيْهَا بِخَطِّ حَسَبِ قَوَاعِدِ الْمَعْرِفَةِ وَ النَّكْرَةِ . (کتاب علوی فرهیخته)

۱ - إِنَّهُ حَيَوَانٌ ذَكِيٌّ يُحِبُّ مُسَاعَدَةَ الْإِنْسَانِ .

۲ - طَائِرٌ يَعِيشُ فِي الْبَرِّ وَ الْمَاءِ .

۳ - نَبَاتَاتٌ مَفِيدَةٌ لِلْمُعَالَجَةِ نَسْتَفِيدُ مِنْهَا كَدَوَاءٍ .

۴ - إِنَّ الْبَحْرَ وَ الْأَسْمَاكَ نِعْمَةٌ عَظِيمَةٌ مِنَ اللَّهِ .

✓ «قَدَسَجَلَتْ مُنْظَمَةُ الْيُونِسُكُو مَسْجِدَ الْعَتِيقِ الَّذِي يَقَعُ فِي مِحَافَظَةِ فَارِسِ فِي قَائِمَةِ التَّرَاثِ الْعَالَمِيِّ!» : سَازْمَانِ يُونِسُكُو..... (گزینه ۲)

۱ - مسجدی باستانی در استان فارس را که در فهرست میراث جهانی قرار گرفته بود، به ثبت رسانده است!

۲ - مسجد عتیق را که در استان فارس واقع شده است، به عنوان میراثی جهانی به ثبت رسانده است!

۳ - مسجد عتیق را که در استان فارس قرار دارد، در فهرست میراث جهانی ثبت کرده است!

۴ - مسجد کهنه‌ای را که در محافظت فارسی‌زبانان قرار دارد، در فهرست میراث جهانی ثبت کرده است!

✓ عَيْنَ مَعْرِفَةٍ فِي مَحَلِّ الْمَفْعُولِ: (گزینه ۲)

۱ - أَحَبُّ أَنْ أُكْتَبَ إِِنْشَاءً تَحْتَ عِنْوَانِ «النَّجَاحِ»!

۲ - «إِنْ تَنْصَرُوا لِلَّهِ يَنْصُرْكُمْ وَ يُثَبِّتْ أَقْدَامَكُمْ»

۳ - أَلْفٌ عَدَدٌ مِنَ الْعُلَمَاءِ كُتِبَ فِي مَجَالَاتِ التَّرْبِيَةِ وَ التَّعْلِيمِ!

۴ - مَنْ عَلَّمَ عِلْمًا فَلَهُ أَجْرٌ مَنْ عَمِلَ بِهِ لَا يَنْقُصُ مِنْ أَجْرِ الْعَامِلِ!

✓ عَيْنَ الْأَصْحِ وَ الْأَدَقِّ فِي الْجَوَابِ لِلتَّرْجُمَةِ (منتا)

«رَأَى ذَنْبٌ جَائِعٌ فِي الْمَزْرَعَةِ حَمَارَيْنِ سَمِينَيْنِ يَأْكُلَانِ الْعُشْبَ.»

۱ - یک گرسنه در مزرعه دو الاغ فربه را دید که علف می‌خوردند.

۲ - گرگی گرسنه در مزرعه دو الاغ فربهی را دید که علف می‌خورند.

۳ - یک گرگ گرسنه در مزرعه دو الاغ فربهی را دید که علف می‌خوردند.

۴ - گرگ گرسنه در مزرعه دو الاغ فربهی را دید که علف می‌خوردند.

✓ عَيْنَ الْعِبَارَةِ الَّتِي مَاجَاءَ فِيهَا اسْمُ الْعَلَمِ: (منتا)

(۱) الْعِنَبُ الْبَرَا زَيْلُ شَجَرَةٍ تَخْتَلِفُ عَنْ بَاتِي أَشْجَارِ الْعَالَمِ، تَتَبَّطُّ فِي الْبَرَازِيلِ!

(۲) شَجَرَةُ السُّكُوبَا شَجَرَةٌ مِنْ أَطْوَلِ أَشْجَارِ الْعَالَمِ فِي كَالِيفُورِنِيَا!

(۳) شَجَرَةُ الْخُبْزِ شَجَرَةٌ اسْتَوَائِيَّةٌ تَنْمُو فِي جُزْرِ الْمَحِيطِ الْهَادِي!

(۴) شَجَرَةُ الْبَلُوطِ هِيَ مِنَ الْأَشْجَارِ الْمُعَمَّرَةِ وَ قَدْ تَبْلُغُ مِنَ الْعُمُرِ أَلْفِي سَنَةٍ!

✓ عَيْنِ الْعِبَارَةِ الَّتِي فِيهَا اسْمُ الْعَلَمِ: (منتا)

- ۱) ذَهَبَ الطَّالِبُ إِلَى مُعَلِّمِ الْأَدَبِ الْفَارِسِيِّ وَ شَرَحَ لَهُ الْقَضِيَّةَ!
- ۲) إِفْرَأْ وَ رَبُّكَ الْأَكْرَمُ الَّذِي عَلَّمَ بِالْقَلَمِ!
- ۳) إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي مَنْ هُوَ كَاذِبٌ كَفَّارٌ!
- ۴) أَلْعَنَبُ الْبِرَازِيلِيُّ شَجَرَةً تَخْتَلِفُ عَنْ بَاقِي أَشْجَارِ الْعَالَمِ!

✓ عَيْنِ الْعِبَارَةِ الَّتِي مَاجَاءَ فِيهَا «مَعْرِفٌ بِهَ أَل» (منتا)

- ۱) أَنَا رَأَيْتُ سَائِحًا مِنَ الْكُؤَيْبِ فِي مَطَارِ مَدِينَةِ النَّجَفِ.
- ۲) «... أَرْسَلْنَا إِلَى فِرْعَوْنَ رَسُولًا فَعَصَى فِرْعَوْنُ الرَّسُولَ...»
- ۳) قَبْرُ كُورْشٍ يَجْذِبُ سَيَّاحًا مِنْ دَوْلِ الْعَالَمِ.
- ۴) «خَيْرُ الْكَلَامِ مَا قَلَّ وَ دَلَّ.»

✓ عَيْنِ الْمَعْرِفِ بِ «أَل» مُخْتَلَفًا فِي الْمَحَلِّ الْاِعْرَابِيِّ: (منتا)

- ۱) ظَوَاهِرُ الطَّبِيعَةِ تُثَبِّتُ حَقِيقَتَهُ وَاحِدَةً وَ هِيَ قُدْرَةُ اللَّهِ!
- ۲) شَجَرَةُ الْخَبْرِ شَجَرَةٌ اسْتَوَائِيَّةٌ تَنْمُو فِي جُزْرِ الْمُحِيطِ!
- ۳) شَجَرَةُ النَّفْطِ شَجَرَةٌ يَسْتَعْدِمُهَا النَّزْعُونَ كَسِيَاجٍ
- ۴) قَبْرُ كُورْشٍ يَجْذِبُ سَيَّاحًا مِنْ دَوْلِ الْعَالَمِ!